

Forfatter: Holte, Anna

Titel: BREV TIL: Strøm, Emma FRA: Holte, Anna (185u-06-03)

Citation: Holte, Anna : "BREV TIL: Strøm, Emma FRA: Holte, Anna (185u-06-03)", i *Breve fra og til en Skuespillerinde*, v. Thaning & Appels Forlag, s. 106. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002150180-000-shoot-L0021501800000009.pdf> (tilgået 24. juni 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til en Skuespillerinde

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Anna til Emma.

Kjøbenhavn d. 3die Juni 185.*

Nu er Saisonen forbi, og jeg iler med at skrive Dig til, og takke Dig for dine kjære, velsignede Breve, som jeg ikke før har besvaret, fordi jeg ikke havde Ro og Tid dertil. Indstuderingen af mine to sidste Debutroller optog alle mine Tanker, og nu først, da Disse ere lykkeligen bragt tilende, kan jeg atter med Glæde gribe Pennen. Af disse tvende Roller lykkedes især Anna Damby mig, og den interesserede mig ogsaa meest. Jeg havde foretrukket at spille Elisabeth Munk i „Elverhøi“, istedetfor Agnete. Agnete er for mig en uvirkelig Figur, en af disse poetiske Skikkelser, som kun findes i Digterens Phantasi, i Virkeligheden aldrig. Det er den Art af Roller, der ligesom mangle Kjød og Blod, og man forekommer sig selv som en poetisk Usandhed. Det satiriske Element i mig kommer altid frem ved saadanne Leiligheder og gjør mig selv Spørgsmaal som for Exempel: „Hvorledes vil Agnete blive som Fru Ebbesen, og vil Herr Ebbesens romantiske s. 107 Følelse holde ud i Længden, naar Agnete rives ud af Stevns poetiske Omgivelse og fra Aftenrødens bedaarende Belysning?“ og jeg kan ikke nægte, at jeg da begynder at nære alvorlige Tvivl om stakkels Agnetes Fremtidslykke. Med Elisabeth Munk er det en heel anden Sag, hun er en ypperligt tegnet Figur, ret en levende Skabning. Flemming veed, hvad han har ivente, og mangen livlig Scene vil krydre hans Ægteskabs Historie. Hun vil blive en af disse piquante Koner, der stadigt forstaae at holde deres Ægtemænd i Aande, og hvis han vil holde sin Erobring fast, maa han vel vogte sig for at lade Elskeren forsvinde i Havet. Seer Du, Emma, denne Rolle vilde have interesseret mig, det synes mig, at Elisabeth og jeg ere aandsbeskægtede, men jeg veed ikke den egentlige Grund, hvorfor jeg ikke maatte spille den. Det er Theaterhemmeligheder, Rollemysterier, som jeg endnu er for uindviet til at fatte.

Du spørger mig i dit sidste Brev, om min Lidenskab for Kunsten endnu staaer paa samme Høidepunkt. Nei, — svarer jeg, — ikke paa samme Høidepunkt, men paa et endnu Høiere, Superlativernes Superlativ.

Jeg skal reise denne Sommer en Tour ned i Tydskland med min Onkel, Justitsraad Kleinert og Familie. Jeg vilde saa gjerne til Dresden og besøge Theatret der, for at see Emil Devrient og Davison. Jeg vilde ogsaa gjerne til Wien og see Burgtheatret, men det aabnes først i August, og til den Tid ere vi s. 108 vist allerede igjen i Kjøbenhavn. Den femtende August er Theaterferien tilende, og Onkel har kun sex Ugers Permission i det Hele, saa jeg er bange for, at jeg dette Aar maa opgive Burgtheatret, selv om jeg faaer Wien at see.

Paa Fredag skal Søren have Bryllup, det skal høitideligholdes hos Brudens Forældre. Tante Clara og jeg reise paa Torsdag derud for at være tilstede ved denne Fest. Tante er i det bedste Humeur, hun er meget god og venlig imod mig, det er hende, som betaler min Udenlandsreise, Alt i Anledning af Sørens Giftermaal. Jeg havde aldrig troet, at Søren skulde være Skyld i, at jeg fik en saadan aandelig Nydelse. Tante vil tilbringe hele Sommeren hos de Nygifte.

Du spørger mig endvidere i dit Brev, om jeg har sporet noget til Partiaanden, og jeg maa til min store Sorg svare: „Ja“. — Til hvilket Parti jeg hører? — Endnu staaer jeg som Hercules paa Skilleveien. Fru A*, som jo hører til det oppositionelle Parti, hende elsker jeg, og staaer desuden i en evig Taknemmelighedsgæld til paa Grund af, at hun er min Instructrice, men Directeuren interesserer mig, og som hans Landsmandinde staaer jeg ogsaa i en evig Taknemmelighedsgæld til ham for de Værker, som han har skjænket Danmark. Desuden, — ja, nu veed jeg, at Du vil skjænde paa mig, og bebreide mig Mangel paa Hjerte, — fængsler altid Forstanden, og især Aanden mig mere end Hjertets gode Egenskaber, s. 109 og jeg kan snarere binde mig til aandtge Mennesker, om Disse end ikke ere saa hjertensgode, end til gode Mennesker, der mangle Aand. Det er behageligt altid at modtage, trættende altid at give.

Du maa nu ikke her misforstaae mig, og troe, at min Mening er, at det oppositionelle Parti kun har Hjerte men ingen Aand, tvertimod, men ligesom Directeuren regjerer som Souverain, saaledes er hans Aand ogsaa Souverain over Modpartiets Aand, og jeg føler mig derfor meest tiltrukken af den.

Du spørger mig tillige, om jeg ikke har sluttet noget intimt Forhold med Nogen af de yngre Skuespillerinder? — Nei, det har jeg ikke gjort, og jeg føler, at jeg heller ikke vil komme til at gjøre det. De ere vist Alle hver for sig meget elskværdige, men Ingen af dem interesserer mig directe. Jo, En er der dog, som jeg føler mig tiltrukken af, hun er mere underholdende end hendes Repertoire er, hos Flere af de Andre er deres Repertoire mere underholdende end de selv ere, voilà la faute. Jeg troer nu oprigtigtalt heller ikke, at Pluraliteten synes om mig, Du veed, jeg siger altid min Mening reent ud, og ved Theatret er det en Hovedfeil, da man helst aldrig maa have nogen Mening selv, men altid være af det Individ's Mening, med hvem man netop taler. Dertil har jeg den Egenskab, — som min forvænte Opdragelse, vil Du sige, har givet mig, — at jeg siger, hvad der øieblikkeligt falder mig ind, uden først at overveie, s. 110 hvorvidt disse Ord ere berettigede, og ydermere hvorvidt det er rigtigt at sige netop de Ord ved den Leilighed. Men min værste Feil, som maaskee i Fremtiden vil være mig til stor Skade, er, at jeg ikke kan smigre Nogen, og heller ikke bøie mit Hoved, selv hvor en saadan Bevægelse vilde være mig til Nytte, jeg kan ikke opgive noget af min Selvstændighed, og jeg vil aldrig blive noget rigtigt Theatermenneske, hvis Moors Dom i saa Henseende kan bruges til Maalestok, thi et svaiende Siv bliver jeg aldrig. Jeg kan knækkes, men ikke bøies. Enten vil jeg ved egen Kraft, ved eget Talent opnaae en Stilling ved Theatret, eller ogsaa vil jeg — forlade det, hvis jeg indseer, at Kampen er umulig. Krybe frem kan og vil jeg ikke. Her maa jeg uvilkaarligt udbryde med Onkel

Frits: „Hvorfor er jeg ikke bleven en Mand!“ —

Førend jeg reiser, maa jeg nærmere forestille mit Reiseselskab for Dig. Justitsraad Kleinert er gift med min afdøde Faders Halvsøster. Deres Ægteskab er bleven velsignet med tvende Børn, som det hedder i gamle Fortællinger, nemlig en Søn, ved Navn Erik, der er Student, og studerer Jura og Østergades Brolægning, og en Datter, der er fire Aar ældre end jeg, og er en særdeles begavet og elskværdig Pige, ja, hun vilde i mine Øine være et fuldkomment Ideal, naar hun ikke havde een Feil, hun er nemlig musikgal. Da denne Galskab rimeligviis er Dig ganske ny, saa vil jeg nærmere beskrive den for Dig. Harriet spiller fire s. 111Timer om Dagen og synger tre Timer, hvilket udgjør syv Timer, dernæst er hun syngende Medlem af Musikforeningen og Cæciliaforeningen, og forsømmer aldrig nogen Prøve. Skulde der i Tidens Løb her i Kjøbenhavn blive stiftet endnu et musikalsk Selskab, vil hun ganske sikkert ogsaa blive Medlem af Dette. Hun giver Møde ved enhver Opera, ved enhver Concert, hendes Musiksands har kostet Onkel mange Penge, og stakkels Tante Frederikke megen Hovedpine. Ja, efter min Mening er Harriets Musik Skyld i denne Reise, thi Tantes Nerver vare saa angrebne, at Lægen foreslog, at hnn skulde recreere sig, trække frisk Luft, kort, reise. Men hvoraf ere Tantes Nerver saa angrebne? Af den evige Musik, svarer jeg. Kan man tænke sig nogen større Marter end at høre „Czernys Übungsstücke“spillet fire Timer om Dagen, med mindre det skulde være at høre „Bordonis Solfeggier“ sunget i tre Timer af en stærk, skjærende Stemme, og nu begge disse raffinerede Piinsler forenede! Er det noget Under, at Tante er nerveangreben? Onkel er meget stolt af Harriets Stemme, han siger ofte begejstret: „Min Harriet har en Stemme, en Stemme, o!“ — og jeg gjentager i en mindre begejstret Tone: „Ja Harriet har en Stemme, en Stemme, aa,“ —. Hun er ubetalelig i Chorsang, og jeg er vis paa, at hun er en væsentlig Støtte i de ovenfor omtalte to musikalske Selskaber, og man mærker ogsaa paa hende, at hun skatter sit Talent, ja, jeg ønsker ofte, naar jeg i hele s. 112Timer maa høre paa Elviras Klagearie af „Don Juan“, at hun vilde skatte sin Stemme endnu mere og skaane den lidt. Hun har iøvrigt megen Interesse for min Kunst, dog har hun tilstaaet mig, at det gjør hende ondt, at jeg ikke har tilstrækkelig Syngestemme til at kunne uddanne mig som Sangerinde, thi Musik er det Første her paa Jorden.

Onkel Kleinert er en høi, svær Mand, med det meest velsignede Ansigt, man kan tænke sig, det er et Ansigt, der straxbyder Enhver Velkommen, og som altid straaler af en Tilfredshed, der endogsaa maa indvirke formildende paa den tværeste Choleriker. Hans Yndlingskjæphest er Politik, han er en ivrig Skandinaver, holder „Fædrelandet“, og seer i Fremtidens store Perspektivkasse de tre nordiske Riger forenede under een Konge.

Om Tante Frederikke kan jeg kun sige, at hun er en Engel i en Qvindes Skikkelse, hun er den blideste, elskeligste Character, som jeg nogensinde har truffet paa, naar jeg er sammen med hende, føler jeg først ret hvormeget uskjønt og diabolisk, der findes hos mig, og mine Feil voxer i mine egne Øine til store Laviner, der true med at begrave mig under deres uhyre Vægt. Jeg troer, at den daglige Samværen med hende nu paa den forestaaende Reise vil virke velgjørende paa mig, min Character kan have godt af at faae en Barneskeefuldst Blidhed tre Gange om Dagen.

Jeg havde først tænkt, at jeg vilde holde en Dagbog s. 113paaReisen, men jeg har opgivet denne Idee, da Harriet har kjøbt sig en formidabel Skrivebog i quart Format, hvori hun agter hver Aften nøiagtigt at nedskrive Dagens Begivenheder. Jeg antager, at denne Skriven skal være et Surrogat for Musiktimerne, som hun jo er nødsaget til at give Afkald paa, og jeg kan ikke nægte, at hvis man da ikke i den kommende Vinter skal være nødsaget til atter og atter at høre Dagbogen oplæse, saa foretrækker jeg Forfattervirksomheden, da den ikke generer Høresandsen. I Almindelighed ere Dagbøger grueligen tørre, deres Indhold kan korteligt sammentrækkes saaledes: „Den Dato kom vi til den By, boede i det Hôtel, spiste Frokost, besaae to Kirker, et Billedgalleri, spiste ved table d'hôte, kjørte en Tour for at besee Omegnen, henrivende Udsigter, gik i Theatret om Aftenen, reiste bort næste Morgen, efterat have betalt en yderst opskruet Regning, som først blev presenteret i det sidste Øieblik, saa Tiden tillod ingen Protest.“ —

Jeg veed ikke, om det er en Mangel hos mig, men selv de bedst skrevne Reisebeskrivelser trætte mig, og naar jeg ikke kan falde i Søvn om Aftenen, behøver jeg blot at tage en eller anden Reisebeskrivelse i Haanden, saa indfinder Morpheus sig som ved et Trylleri.

Af disse Yttringer kan Du . slutte Dig til, at Verden ikke vilde blive beriget med noget Sovepulver fra min Haand, hvis jeg var Forfatter, og at Du, lykkelige Dødelige, der Ene skal nyde godt af mine Reiseindtryk, ikke vil blive besværet med lange, poetiske s. 114Beskrivelser af et eller andet henrivende Landskab, eller lange, historiske Undersøgelser om den oprindelige Grund til, at dette eller hiint gamle Kirketaarn blev bygget, senere halvt nedrevet, og da atter Anno det og det restaureret; mine Breve ville heller ikke vrimle af Aarstal og Datoer, men kun indeholde Fortællingen om Begivenheder, som staae i directe Berørelse med mit eget lille Jeg. Nu veed Du, hvad Du har ivente. Faaer Du intet Brev fra mig paa hele Reisen, saa er Grunden den, at jeg kun kan berette: „Den Dato, kom vi til den By, boede i det Hôtel, ect, ect.“

8

Og nu Farvel for denne Gang, hils din høitelskede Mand, og skriv snart til

din Anna.

